

— Φυσικά . . .

— 'Ε, τότε δὲν εἰμπορῶ νὰ δεχθῶ τὸ διήγημά σου.

— Διὰτί ;

— Λιότι πρέπει νὰ ξέρης ὅτι ἀπὸ τίνος θέλουμε νὰ ἀνοίξουμε τὸν δρόμον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ . . . συνδρομητὰς . . . καὶ ἔννοεῖς, πῶς . . . ὑπάρχει λογοκρισία. . .

— 'Α ! ἔννοῶ . . .

— Φαντάσου—ἐξηκολούθησε μὲ τόνον θριαμβευτικὸν ὁ ρηθεὶς διευθυντὴς — ὅτι πρὸ ἡμερῶν μοῦ ἔφεραν ἓνα διήγημα μὲ τὸν τίτλον «Θεοὶ καὶ Τύραννοι» καὶ ἐγὼ μόνον καὶ μόνον διότι ὁ τίτλος ἔφερε τὴν λέξιν τύραννοι, δὲν τὸ ἐδέχθηκα . . . Φαντάσου !

— Φαντάζομαι !

Αὐτὰ εἶπε, εἰς τὸν φίλον διηγηματογράφον ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος διευθυντὴς, ὁ ὁποῖος καλὰ θὰ κάμῃ, ἂν θέλῃ νὰ τᾶχῃ καλὰ μὲ τὸν Σουλτάνον (ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ ἡ φιλία ἀποβῇ καταστρεπτικὴ διὰ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν) νὰ ἀπαγορεύσῃ αὐστηρῶς εἰς τοὺς συνεργάτας του τὴν χρῆσιν εἰς τὰ γραψίματά των τῶν λέξεων· τυραννος, ἀναρχικός, ἐπανάστασις, ἐλευθερία; ἀεξαρθρία κτλ. καὶ τὸν ἀριθμὸν 21, ἐπειδὴ ἡμπορεῖ νὰ ἐνθυμίσῃ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν.

Τὸν διευθυντὴν δὲ αὐτὸν τὸν γνωρίζετε, κ. Μιχαηλίδη· εἶνε ἐκεῖνος ποῦ εἰρωνεύθη τὸ ἔργον τῆς «Κριτικῆς».

Γεώργιος Δαμπελέρ

ΥΣΤ Δι' αὐτὰ ποῦ δημοσιεύει ἡ «Κριτικὴ», τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ χάσῃ ὅσους συνδρομητὰς ἔχει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ λοιπὴν Τουρκίαν, κ. Μιχαηλίδη. Τὰ δημοσιεύει δὲ μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι κερδίζει κάτι τι πολὺ ἀνώτερον τῆς ἀγάπης τοῦ Σουλτάνου, καὶ τῶν προκυπτόντων ἐξ αὐτῆς ἀγαθῶν.

Γ. Α.

(**Ὁ Βάγνερ καὶ τὰ θύματά του**).—Δὲν εἰξέυρομεν ἂν ὁ Βάγνερ ἐδίασε τοὺς ἴχνους, ὅπως λέγει ὁ κ. Ν. 'Επισκοπόπουλος, καὶ ἂν ἐφόνευσε τὰς χορδὰς κάμνων αὐτὰς νὰ ἐκφράζουσιν τὸ ἀνέκφραστον· ὥρισμένως ὅμως ἐφόνευσε κάθε λογικότητα καὶ ὀρθὴν σκέψιν τοῦ χρονογράφου τοῦ «Ν. Ἀστειως», κάμνων αὐτὸν νὰ ἐκφράξῃ τὰ πλεόν ἐξωφρενικά καὶ τὰ πλεόν ἀνάποδα καὶ τὰ ὀλωσδιόλου πρωτάκουστα πράγματα περὶ τοῦ ἔργου του.

Εἴδετε βέβαια στὸ πέρασμένον τεῦχος τῆς «Κριτικῆς» τὸ ξεκαρδιστικώτατον πάθημα τοῦ κριτικοῦ τοῦ Βάγνερ, ὁ ὁποῖος θέλων νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ ἔργον τοῦ συνθέτου τῆς Τετραλογίας, μᾶς τὸ παρουσιάζει ὡς τὸ ἔργον ποῦ ἀνασταίνει τὰς παραστάσεις, τὰς ἀρχαίας τραγικὰς δημιουργίας τῶν Ἑλλήνων.

Σήμερα ὁ κ. Ν. 'Επ. συνεχίζων τὸ προχθισινόν του παραλήρημα δημοσιεύει εἰς τὰ «Ποναθήνια»—τὸ γνωστὸν περιοδικὸν διὰ τὰς ὥρας του εἰκόνας, καὶ τὴν ἐξηγητὴν ἀπὸ στεῖρας σκέψεις διευθυνσίν του—τὸ συμπλήρωμα τῶν περὶ Βάγνερ σκέψεων του. Καὶ μᾶς λέγει, ὁ κ. Ν. 'Επισκοπόπουλος μὲ πολλὴν σοφρότητα : Ὁ Βάγνερ εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς μουσικὰς—τὴν Ἰταλικὴν δ.λ. τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν, τὴν ὁποῖαν καὶ χαρακτηρίζει ὁ κριτικὸς μᾶς ὡς παρθένον καὶ στεῖραν, καὶ ἀκαμπτον τὸ κάλλος—ἐπρόσθετε καὶ μίαν τετάρτην, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ μυητοῦ Μπετόβεν, ὅστις εἰς μίαν συμφωνίαν του ἔδωκε φωνήν, ἐπρόσθεσε χῶρον καὶ ἤνωσε τὴν ἀρμονίαν τὴν ἀνθρωπίνην πρὸς τὴν φωνὴν τῶν ὀργάνων.

Προφανῶς ὁ κ. 'Επισκοπόπουλος ἔχει πάθει τελείαν σύγχισιν τῶν πραγμάτων. Ἡ ἀγωνιώδης προσπάθειά του ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸ ἔργον ἐνὸς γίγαντος, ἐνῶ δὲν ἔχει καμμίαν ὑποχρέωσιν ἄλλ' οὔτε καὶ τὸ δικαίωμα, τὸν κάμνει ἔχει μόνον νὰ παρερμηνεύῃ τελείως, νὰ παρεξηγῇ κω-

μικώτατα, και με συγκινητικήν ἀφέλειαν ν' ἀντιλαμβάνεται ὅλος τ' ἀντίθετα τῶν ὅσα ὀρθῶς περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Βίγγερ ἐλέγχθησαν ἢ ἐγράφησαν ἕως τώρα, ἀλλὰ καὶ νὰ χάνη παντελῶς, ὅταν πρ κείται περὶ τοιοῦτου εἶδους κριτικῆς, καὶ αὐτὴν τὴν ἀπλὴν τῶν λέξεων καὶ φράσεων ἔννοιαν !

Κανείς βεβαίως οὔτε ἐπερίμενε οὔτε περιμένει ἀπὸ τὸν κ. Ν. Ἐπισκοπόπουλον οἰανδῆποτε γνῶμην ἀτομικὴν δι' ἓνα γιγάντειον ἔργον ἢ ἀνάλυσιν τοῦ ὁποίου προϋποθέτει βαθυτάτην μουσικὴν μόρφωσιν καὶ εὐρύτητα καλλιτεχνικῶν γνώσεων. Ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος, ὁ ὅποιος μᾶς ἐσυνείθισε ἐπὶ τόσον καιρὸν τώρα νὰ ὁμιλῇ καὶ νὰ κρίνῃ διὰ μέσου τῶν ξένων χρονογραφημάτων καὶ τῶν ξένων μελετῶν καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ὁπωσδήποτε εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του ὑπάρχοντα ζητήματα, μᾶς ἀποκλείει κάθε τοιοῦτου εἶδους βεβαίως ἀπαίτησιν. Ἐνας ὅμως καλλιτέχνης, ὁ ὅποιος αἰσθάνεται τὸ δικαίωμα ν' ἀποκαλῇ ἐνδοξὸν φθίδον τοῦ τὸν Ἀνετὸλ Φράνς, καὶ ὁ ὅποιος διεκδικεῖ μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἴσως θέσεις εἰς τὸ νεώτερον τῶν Ἑλλήνων λογίων πάνθεον, ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς ἢ πτωχῶς εἰς ἓνα ζήτημα τὸ ὁποῖον ἐξερχεται τῶν ὁρίων τῆς εἰδικότητός του, ἢ ὁμιλεῖ—ὅταν εἰν ἀναγκασιμῆνος νὰ τὸ κάμῃ—μὲ τὴν ἐπιφυλακτικὴν ἐκείνην ἢ ὁποία διεκρίνει κάθε εὐσυνείδητου καλλιτέχνου τὴν τοιοῦτου εἶδους κρίσιν.

Ὁ κ. Ν. Ἐπισκοπόπουλος ὅμως δὲν κάμνει οὔτε τὸ ἓνα οὔτε τὸ ἄλλο· ἐπειδὴ δὲ εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ κατ' ἐξοχὴν τῶν ἐπιφανικῶν ἐντυπώσεων, αἱ ὁποῖαι μὴ δυνάμειν νὰ διεισδύσουν βαθύτατα εἰς μερικὰ γύρω μᾶς πράγματα ἀγκυλιάζουν ἐξ ἀνάγκης πομπώδεις, ἐνίοτε κομπᾶς, ἀλλὰ κενὰς ἐννοίας φράσεις, μᾶς ξεφουρνίζει κάθε τόσο τὰς πλέον πρωτοτύπους εἰς παραλογισμούς καὶ ἀκατανόητους φράσεις ἰδέας καὶ κρίσεις του.

Καὶ τὸ ἀγκυλισμὸς αὐτὸ φθάνει σὲ σημεῖον συγκινητικωτάτης τρυφερότητος εἰς τὸ τελευταίως δημοσιευθὲν εἰς τὰ «Παναθηναῖα» περὶ τῶν ἐορτῶν τοῦ Βίγγερ σημειώματά του.

Ἐκεῖ ὁ χρονογράφος μᾶς, ἀφοῦ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Βίγγερ εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ ἔργου του ὠδηγήθη ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ μυητοῦ Μπετόθεν, καὶ ἀφοῦ μᾶς βεβαιῶν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ συνθέτου τοῦ Τριστάνου συνεχίζει τὰς πραγματικὰς δημιουργίας τῶν Ἑλλήνων, τελεῖ τοὺς γάμους μεγαλοπρεπῶς τῶν τρανῶν παρεξηγήσεων καὶ τῶν κούφων ἐννοιῶν.

Καὶ εὐρίσκετε τὰς ἐξῆς, ὅπως ἀναφέραμεν, εἰς τὸ σημειώματά του φράσεις :—Ὁ Μπετόθεν εἰς μίαν του συμφωνίαν· ἔδωκε φωνὴν καὶ κάτι ἄλλο : εἰς τὴν συμφωνίαν αὐτὴν ἐπρόσθεσε χῶρον· καὶ ἀκόμη : ἤνωσε εἰς αὐτὴν τὴν ἁρμονίαν τὴν ἀνθρωπίνην. Ὁμιλῶν δὲ περὶ τῆς γερμανικῆς μουσικῆς, ἀποκαλεῖ αὐτὴν οὐστὲραν, χωρὶς νὰ μᾶς ἀποκρύπτῃ ὅτι ἐν ταυτῷ εἶνε γερμανικῆς μουσικῆς, ἀποκαλεῖ αὐτὴν οὐστὲραν, χωρὶς νὰ μᾶς ἀποκρύπτῃ ὅτι ἐν ταυτῷ εἶνε γερμανικῆς μουσικῆς ! Πῶς τώρα κατορθώνει ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος νὰ συμβιβάζῃ αὐτὰ τὰ δύο πράγματα, δὲν μᾶς τὸ λέγει δυστυχῶς, ὅπως δὲν μᾶς λέγει τί ἐννοεῖ μὲ τὸν χαρακτηρισμὸν ποῦ δίδει εἰς τὴν γερμανικὴν πάλιν μουσικὴν, ἀποκαλῶν αὐτὴν : περιόδεεπτον καὶ ἀκαμπτον τὸ κάλλος. (!)

Καὶ τελειώνει ὁ κριτικὸς τῶν «Παναθηναίων» τὸ σημειώματά του μὲ τὴν ἐξῆς ἀμίμητον παράγραφον : «Ἡ Γερμανία ἐπὶ τέλους ἐορτάζει σήμερον ἓνα ἄνθρωπον ὁ ὅποιος ἐξήντησε τὴν μουσικὴν, ὅστις ἐδίασε τοὺς ἦχους, ὅστις ἐχόρευσε τὰς χορδὰς κάμνων αὐτὰς νὰ ἐκφράζουν τὸ ἀνέκφραστον, ἓνα ἄνθρωπον ὅστις ὑπὲρξε τόσον καταπληκτικὸς, ὥστε μετ' αὐτὸν ἐπικολούθησε σιγῇ, μετ' αὐτὸν ἐπικολούθησε ἀποθάρρυνσιν, ἀπόγνώσις, ὥστε μετ' αὐτὸν δὲν ὑπάρχει πλέον ὁδός, καὶ δὲν ὑπάρχει τίποτε...»

Καθὼς βλέπετε εἰς τὴν παράγραφον αὐτὴν ἢ ὁποία κλείει τὸ σημειώματά του ἀλλὰ καὶ οὕτως εἰπεῖν τὸ συνοψίζει, ἐκδηλοῦται φωτεινότατα, ὅλος ὁ σαρλατανισμὸς τῶν κενῶν φράσεων καὶ ἡ μεγαλοπρεπὴς κλασικὴ μουσικὴ ἀμάθεια τοῦ μελετητοῦ τοῦ Βίγγερ. Διότι τί σημαίνει, πρὸς Θεοῦ, ὅτι ὁ Βίγγερ ἐδίασε τοὺς ἦχους, καὶ ὅτι ἐχόρευσε τὰς χορδὰς, καὶ ἀφοῦ τὰς ἐφόρευσε τὰς ἔκπε νὰ ἐκφράζουν τὸ ἀνέκφραστον ; Καὶ τί σημαίνει ἀκόμη ὅτι μετὰ τὸν Βίγγερ ἐπικολούθησε σιγῇ, καὶ ὅτι μετ' αὐτὸν δὲν ὑπάρχει ὁδός καὶ δὲν ὑπάρχει τίποτε πλέον, ἀφοῦ εἶνε γνωστὸν ὅτι μετὰ τὸν Βίγγερ ἐξ ἐναντίας ἐπικολούθησεν ὅχι σιγῇ, ἀλλὰ ὀρθότερα τῆς τέχνης ἀντιλήψεις, καὶ ἀφοῦ εἶνε φανερώτατον ὅτι ἂν ἓνας Πουτσίνι σήμερον, καὶ ἂν ἓνας Μασκάνι καὶ ἂν ἓνας Giordano δὲν ἐφθάσεν ἐκεῖ ἀκόμη παρ' ἓνας Β ζεϊ, ἔχει φθάσει, τείνουν ὅμως σταθερῶς πρὸς ἐκείνην τὴν ἐκδήλωσιν τῆς τέχνης, ὅλο ἓνα ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὴν ἀντιλήσιν τοῦ Βαγνεοικοῦ Θεάτρου,

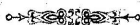
Τί ἄλλο παρ' ὅτι ὁ χρονογράφος τοῦ «Ν. Ἀστὴρος», μὲ καχορραμμένα—πολὺ καχορραμμένα μάλιστα—μπαλῶματα, ζητεῖ νὰ καλύψῃ τὴν γυμνότητα τῆς σχέσεως καὶ τὴν πτωχείαν τῆς ἀντιλήψεώς του ;

Κ' ἐντούτοις ὁ κ. Κ. Μιχαηλίδης, ὁ πρωτόφαντὸς διευθυντὴς τῶν «Παναθηναίων», ἤμπο-
ρεῖ νὰ πιστεῦθῃ—καὶ θὰ ἦτο παράδοξον ἂν συνέβαινε τὸ ἐναντίον, —πῶς παρέχει πολῦτιμον εἰς
τοὺς ἀναγνώστας του ἐκδούλευσιν περιθάλπων ἕνα τόσον βαθύγνωμον μουσικολόγον !

Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν μὰ τὴν ὀλῆθειαν, κανένα δεδομένον ὥστε νὰ νομίζομεν πῶς ἤμπορεῖ καὶ
νὰ μὴ τὸ πιστεῦθῃ καὶ διὰ τοῦτο αἰσθανόμεθα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸν συγχαρώμεν διὰ τὴν
ἀπ' αὐτοῦ τόσον πολιτίμου εἰδικοῦ συνεργάτου !

(**Τὰ ζιζάνια καὶ τὰ ἀγκάθια**). Ὁ σοφὸς φίλος τοῦ κ. Ἰ. Δημητροπούλου, εἶπε
τόσον πολλὰ καὶ τόσον ὠραῖα ἄλλοτε πράγματα, μολοντί ὁ παλαιὸς του σύντροφος ἠθέλησε νὰ
τὸν χαρακτηρίσῃ καὶ νὰ μᾶς τὸν παρουσιάσῃ μετὰ τὸν ταπεινὸν τίτλον τοῦ ἀσέβου, ὥστε σή-
μερον ὅτι καὶ ἂν ἀκούσωμεν ἀνατρέχοντες εἰς τὰ περασμένα, καὶ τὴν ὠραιότητα τῆς ζωῆς του
ἐκείνης νοσταλγοῦμεν μόνον. Αὐτὸ φαίνεται νὰ τὸ ἠσθάνθῃ καὶ ὁ κ. Δημητροπούλος, καὶ διὰ
τοῦτο ἡ φιλία μετὰ τὸν σοφὸν του φίλον δὲν διαρκεῖ παρ' ὅσον τὸ φυλλομέτρημα τῶν ὀλίγων ἐκεί-
νων σελίδων, μέσα εἰς τὰς ὁποίας περνᾷ, ὡς ἀπὸ ἑνὸς ξένου κόσμου, ἡ σιλουέττα του. Καὶ
περνᾷ τόσον γρήγορα καὶ τότεν θραυστεχνικῶς, ὥστε ὁ συγγραφεὺς τῶν «ζιζανίων» εἶνε ἐλευ-
θερος πλέον νὰ μᾶς διηγηθῇ εἰς τὰς ἄλλας σελίδας τοῦ βιβλίου του, τί αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶδε, καὶ
ποίας ἀπὸ τὰ γύρω του πράγματα ἐντυπώσεις ἀπεκόμισε. Ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἴδιος εἶδε—ὅ,τι μᾶς λέ-
γει εἰς τοὺς «δύο κρίνους», ἢ εἰς «τὸν ναυαγὸν τῆς ζωῆς», ἢ εἰς τὴν «πλουτημένην
ψῆφον»—τὸ εἶδε ἄραγε μετὰ τὴν μάτην τοῦ καλλιτέχνου ἐκείνου ὅστις ἀγκυλιάζει τὴν γύρω του
ζωὴν μετὰ τὴν ἀδράν σκέψιν ἐνὸς δημιουργοῦ; Ὅχι βέβαια· ἀλλ' ἀδιάφορον. Ἀρκεῖ ὅτι μᾶς ἔδωκε
μῖαν σκέψιν ἰδικήν του· καὶ τί τοῦ αὐτοῦ μόνος του εἶδε καὶ ἐμελετήσε.

Καὶ λέγομεν ὅτι εἶνε ἀρκετὸν, διότι συνήθως ἡ συνδομὴ τοῦ φίλου, ὅσον καὶ σοφὸς ἂν εἶνε,
δὲν ἀφίνει νὰ εἰδῇ κανεὶς μετὰ τὸν καιρὸν πῶς βαθεῖα ἀκόμη τὰ πράγματα, ὅπως τὴν τῶρα τὸ ἐλπί-
ζομεν αὐτὸ ἀπὸ τὸν κ. Ἰ. Δημητροπούλου, καὶ ὅπως τὸ περιμένον μ' ἕνα δεῦτερον ἔργον του.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΝ ΤΥΠΟΝ

Τὰ «Παναθήναια» ἤρχισαν τὴν δημοσίευσιν τοῦ μυθιστορήματος ὁ Πᾶν τοῦ νορβηγοῦ συγ-
γραφέως Knut Hamsun, κατὰ μετὰφρασιν ἀριστοτεχνικὴν, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὰς ὀλίγας πρώτας
σελίδας, τοῦ συνεργάτου μας κ. Π. Νιρβάνου.

Ἡ «Πινακοθήκη», δημοσιεύει, ὡς συνήθως, πληθὺν ὠραίων εἰκόνων· καὶ τόσον μάλιστα,
ὥστε νὰ μὴ μένῃ, παρὰ ὀλίγος, πολὺ ὀλίγος χώρος διὰ φιλολογικὴν ὕλην. Δὲν νομίζει ὅμως ἡ
διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ τούτου ὅτι εἶνε καιρὸς πλέον ἢ παρελθούσης τῶν διαφόρων Ἀποθίδων νὰ
παύσῃ; Δὲν ἤμπορουν τέλος πάντων αἱ ἀβραὶ κόραι νὰ παραχωρήσουν, ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν,
τὴν θέσιν των διὰ κάτι τί σπουδαιότερον, πλεονόσοβαρον;

Ἡ «Ἀκρόπολις», ἀπὸ ἀρκετὸν τῶρα καιρὸν, δημοσιεύει τὰς γνώμας διαφόρων εἰδικῶν διὰ
τὸ ἐκπαιδευτικὸν μας σύστημα, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐπικειμένου ἐκπαιδευτικοῦ συνεδρίου. Ὡς τῶρα
ὅμως δὲν ἐμάθαμεν καὶ πολλὰ πράγματα, ἀφοῦ κανεὶς ἀπὸ τοὺς γράψαντας, δὲν ἐπραγματεύθη
τὸ ζήτημα ἀπὸ τὴν κυρίαν του ἑψιν, δηλ. ἀπὸ τὴν ἑσπιν τῆς γλωσσῆς ἢ ὁποῖα νομίζομεν ὅτι
εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς φοβερώτερους σκοπέλους τῆς σχολικῆς μας ἐκπαιδεύσεως.

Αἱ «Ἀθήναι» δημοσιεύουν ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Βιβλία καὶ βιβλία» τοῦ κ. Γρ. Ξενο-
πούλου, ἐξ ἀφορμῆς τῶν πλημμυρούντων τὰ βιβλιοπωλεῖα διδασκτικῶν βιβλίων. Ὁ κ. Γρ. Ξενο-
πούλος ἐπιτίθεται ἰδίως κατὰ τῶν ἀλφαθηταρίων, τὰ ὅποια μόνον μετὰ τὴν ἀλφαθητάρια τῶν Φελλά-
γων παρὰβάλλει. Καὶ λέγει ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἁρθρου :

«Ὅταν ἐδιάβασα λιγάκι ἀπὸ ἑν ἑλληνικὸν Ἀλφαθητάριον—φεῦ ! τὸ καλλίτερον!— καὶ
εἶδα ὅτι αἱ πρώται λέξεις ποῦ μανθάνει τὸ κακ' αἶμα ρωμηόπουλον εἶνε ὦα, ἰός καὶ δὲν εἰ-
ξείρω τί ἄλλο, εἶπα, ὅτι ἂν τὸ φελλαχικὸν ἀλφαθητάριον, λόγῳ μορφῆς, δίδει τὰ χεῖρα εἰς τὸ
δικό μας, λόγῳ συνθέσεως εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ σηκώσῃ τὰ χεῖρα αὐτὰ διὰ νὰ τὸ μωτρώσῃ. . .
Αὐτὰ τὰ κλουβία ὦα τοῦ ἐλλ. ἀλφαθηταρίου μ' ἔκχαζαν νὰ συλλογισθῶ τὸ κοριτσάκι μου, τὸ
ὅποιον σήμερα ξεσχιζεῖ ἀνηλεῶς κάθε βιβλίον ποῦ περφεῖ στὰ χεῖρα του, ἀλλὰ μεθυρίον θὰ εἶνε
ἀνάγκη νὰ τὸ διαβάσῃ. . . Καὶ μοῦ ἐπέκρασεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὸ φρονιμώτερον, τὸ πατρικώτερον θὰ
ἦτο νὰ ἔγραφα μόνος μου, χωρὶς νὰ εἶμαι παιδαγωγός, τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς κόρης μου, ἕνα
βιβλίον ποῦ νὰ μὴν ἔχῃ οὔτε ὦα οὔτε ὀσπτίτιον οὔτε ἰός, κλλ' ἀπλούστατα καὶ ἀνθρωπινά :
ψάρι, σπῆτι, αὐγά.. »